

't helm

VOORWOORD

Gaarne voldoe ik aan het mij gedane verzoek een kort voorwoord te schrijven voor dit geschriftje, waarin het ontstaan en de wederwaardigheden van de culturele kring "'t Helm" gedurende de eerste 20 jaren van het bestaan van die kring worden vastgelegd.

Het was immers in 1949 verheugend, dat een aantal kunstenaars en kunstbewonderaars van Zandvoort poogden enigerlei vaste vorm van samenwerking te vinden, teneinde de mogelijkheid te scheppen dat in onze gemeente diverse cultuuruitingen meer en gemakkelijker bereikbaar zouden zijn voor de gehele bevolking.

In de loop der jaren heeft men dit doel met wisselend succes weten te bereiken o.a. door het organiseren van tentoonstellingen, het doen optreden van musici, toneelspelers, voordrachtkunstenaars en danskunstenaars

van formaat. Later toen helaas de belangstelling voor deze culturele uitvoeringen bij het publiek weer afnam, is men zich meer tot de jeugd gaan richten door die de mogelijkheid te bieden eigen creativiteit te ontwikkelen en aldus die jeugd meer open te leren staan voor de grote waarden, welke gelegen zijn in uitingen van echte kunst.

Ik verheug mij daarover. Het is immers van onschatbare betekenis indien de jeugd al vroeg leert beseffen, dat de mens bij brood alleen niet leven kan.

De velen - zowel bestuurders, organisatoren als medewerkenden - die zich in het kader der activiteiten van "'t Helm" in de loop dezer 20 jaren zoveel inspanning en tijd hebben getroost, moge het een beloning zijn, dat zij er toe hebben bijgedragen, dat het besef doorbreekt en levendig wordt gehouden, dat bóven het materiële hogere waarden bestaan, die aan het leven pas waarlijk zin geven.

Het moge hen bovendien stimuleren hun taak voort te zetten en te gelegener tijd geschikte opvolgers enthousiast te maken, opdat dit werk in stand blijve in de wetenschap, dat het in een beschaafde samenleving niet gemist kan worden.

A. Nawijn
Burgemeester van
Zandvoort.

Zandvoort,
voorjaar 1969

ALLEREERSTE BEGIN VAN "'t HELM"

Wie stonden aan de wieg van 't Helm?
Dankzij de waardevolle naspeuringen van mej. L. Molkenboer, sedert jaren bestuurslid van 't Helm, weten we, dat enkele jaren na de oorlog in Zandvoort verschillende kunstenaars regelmatig contact met elkaar onderhielden.
Daar waren schilders, beeldhouwers, tekenaars, glazeniers. Elk van hen had zijn speciale inzichten en ideeën, waar de anderen naar luisterden, waar ze commentaar en critiek op hadden.
Dat was in 1948.
Kort daarna sloten nog enkelen zich aan bij hen "van het eerste uur". Het stond toen vast, dat een vereniging groeide onder leiding van een bestuur.
Een eerste tentoonstelling werd georganiseerd.
Wethouder Groos en Pieter Giltay stonden daar als stuwende krachten achter.
Aan hotel Esplanade de eer de eerste tentoonstelling in huis gehad te hebben!
In 1950 komt er misschien meer tekening, meer richting in het streven. Mr. A. Merens wordt dan voorzitter en hij geeft de vereniging de naam "'t Helm", symbool van standvastigheid en taaie volharding.
Ook kunstenaars uit de omgeving beginnen zich nu te interesseren voor de jonge Helmplant in Zandvoort. We ontmoeten er bijvoorbeeld Marius Ruysink uit Haarlem, de heer Baard, directeur van het Frans Halsmuseum, die hulp biedt bij de inrichting van tentoonstellingen. De aktiviteiten vertakken zich; een groot gedeelte van de akker der kunst wil men bewerken. Daarom zien we in 1952 het begin van de abonnementsvoorstellingen.
Zang, dans, muziek en film wordt gebracht. De abonnementen kosten f. 5,-, f. 6,75 of f. 8,--, voor 4, 6 of 8 voorstellingen.
In 1954 worden 275 abonnementen uitgegeven.
't Helm wordt een begrip in Zandvoort, niet in de laatste plaats door het stimulerende werk van mr. A. Merens en Gemeente-secretaris W.M.B. Bosman. In het seizoen 1953/1954 worden de Helmavonden bezocht door niet minder dan 2500 personen.
Hoewel het Helmwerk wordt gewaardeerd en succesvol is, is toch een zorgvuldig financieel beleid nodig. Huis aan huis

wordt een circulaire verspreid met het verzoek aan de ingezetenen om "Vriend van 't Helm" te worden.
Het seizoen 1954/1955 werd mede daarom een nog groter succes; 2800 mensen bezochten de voorstellingen.
Men zou zeggen: wat een toekomst voor 't Helm. En toch, in 1957 constateert de heer Wijnbeek, toen voorzitter, dat de belangstelling taant.
De volgende seizoenen stellen hem in 't gelijk.
De kranten schrijven zelfs: "sombere perspectieven wegens gebrek aan belangstelling voor Zandvoortse kunstkring".
In 1959 zijn er 33 abonnementen: het antwoord op 4000 rondzendbrieven aan Zandvoorts ingezetenen.
Evenwel, het bestuur, aangemoedigd door weinige maar belangrijke burgers, gaat door.
't Gaat door met het sturen van een traag schip door culturele ondiepten....
Dat het roer om moet wordt het best begrepen door de voorzitter (1965) de heer Hanrath, die met een geheel nieuw idee, een nieuw plan komt: het stimuleren van creativiteit op cultureel gebied bij de jeugd.
Onder het motto "de jeugd aan het woord" komt de eerste Culturele Week voor de jeugd tot stand.
't Helm heeft nieuw voedsel gevonden en nieuwe steun voor de naar leven zoekende wortels.
Dat leven vond het bij de Jeugd van Zandvoort.
De heer Hanrath, met de vaste steun van de secretaris, de heer Klomp, bewees, dat het Helmplantje zijn taak nog niet had volbracht. Het moest en kon nog verder.
Na 20 jaar werken, ligt er nog een taak te wachten.
Moge 't Helm de taak volvoeren ten profijte van de bevolking, die mede op zijn grond woont en werkt; Zandvoorts bevolking....

C.M.J. Sinke
Vice-voorzitter
van "'t Helm"

Zandvoort, mei 1969

20 JAAR

HELMAKTIVITEITEN

1949 - 1969

In de 20 jaar van zijn bestaan legde de culturele kring 't Helm er zich op toe, cultuur in elke vorm in Zandvoort te brengen. Zowel op het gebied van de schilder- en beeldhouwkunst, als wel muziek, toneel, dans en cabaret, werden heel wat kunstenaars van naam door 't Helm naar Zandvoort gebracht.
Vele besprekingen gingen vooraf aan de eigenlijke oprichting van de kring,die in 1949 onder de naam "Culturele Kring Zandvoort" door samenwerking van vele artiesten tot stand kwam.
De heren Jac. Bonset, B. Bijnen, A. de Brouwer, P. Giltay, C. Kuyper, C.Leenman, A.J.v.d.Reyde, W. Sluys, P. Swildens en F.C. Piët, verrichtten baanbrekend werk voor de kring, evenals wijlen de heer Groos, toenmalig wethouder van culturele en sociale zaken van Zandvoort, zodat er weldra tentoonstellingen door de schilders en beeldhouwers als voornoemd konden plaats vinden, o.a. ook een van kindertekeningen.
Toen in 1950 mr. A. Merens het voorzitterschap van de kring aanvaardde, werd door hem de naam veranderd in Culturele Kring 't Helm. Zeer veel dankt 't Helm aan de grote steun, die mr. Merens aan de kring gaf, ook op financieel gebied. Verder werd door een groot aantal Helmenthousiasten 't Helm een begrip in Zandvoort.
Niet al deze personen kunnen met name genoemd worden, doch wel wil het huidige bestuur bij dit 20-jarig bestaan graag zijn dankbaarheid betuigen aan al degenen, die meewerkten aan het consolideren van 't Helm.
Enkele namen mogen echter met ere genoemd worden, van degenen die in de loop der jaren zeer veel voor 't Helm deden. Dit zijn na de bovengenoemde heren, initiatiefnemers en oprichters van 't Helm, op de eerste plaats de ere-voorzitter mr. H.M. van Fenema, oud-burgemeester van Zandvoort, de heer W.M.B. Bosman, gemeente-secretaris van Zandvoort, de heer J. Wijnbeek, maatschappelijk werker, als secretaris, later vice-voorzitter, de heer drs. J. Kerkhoven, als penningmeester en financieel adviseur, de heer W.F.P. Berlott, later als secretaris en de huidige secretaris de heer N.H. Klomp, naast de huidige voorzitter, de heer J.H. Hanrath, die allen 't Helm op bijzondere wijze dienden of dit nog doen.
Een overzicht van het Helmbestuur, gedurende 20 jaar zal hieronder volgen, evenals de opsomming van de evenementen, die plaats vonden gedurende die jaren.

1948 - eerste voorzitter: wethouder Groos
1949 - voorzitter: de heer P. Swildens,
vice-voorzitter: dhr. A.de Brouwer
1950 - voorzitter: mr. A. Merens
vice-voorzitter: dhr.J.B.H.Hugenholtz
1955 - voorzitter: dr. J. van der Meer
vice-voorzitter: dhr. J. Wijnbeek
1960 - voorzitter: dhr. E. Koerselman
vice-voorzitter: dhr. J.H.Hanrath
1961 - voorzitter: dhr. J.H.Hanrath
vice-voorzitter: dhr.W.F.P. Berlott
1965 - vice-voorzitter: dhr. C.M.J. Sinke

Voornaamste evenementen gedurende 20 jaren:

1950:
Meerdere tentoonstellingen, o.a. in de vitrines aan de Boulevard de Favauge met werken van de kunstenaars Pieter Giltay, Pieter Swildens, W. Sluijs en.a.
1951:
Tentoonstelling in hotel "Esplanade" van werken van negen Zandvoortse kunstenaars.
Opening Societeit in hotel "Esplanade".
In december een tentoonstelling van plastieken, naaldwerk, olieverven, tekeningen en grafische kunst.
1952:
De Indische danser Indra Kamadjojo.
Operaconcert door Anneke de Graaf en John van Kesteren.
Het Nederlands Kamerkoor o.l.v. Felix de Nobel.
1953:
Pianist Hans Henkemans.
Violist Willem Noske.
Chansonniere Georgette Hagedoorn.
Het Noord-Hollands Philharmonisch Orkest met solistische medewerking van het Helmlid, de fluitist Marius Ruysink.
Films: "Chaplinade", "Dreigroschenoper", "Nous sommes tous des assassins" en nederlandse films van H. van der Horst, Joris Ivens en M. de Haas.
1954:
Sonia Gaskell met haar dansgroep "Drie eeuwen danskunst".
Film van Orson Welles "Citizen Kane".
Albert Vogel met gedichten en "De Vlinder" van Tsjechow.
Film: "Green Pastures".
1955:
Film "Dominica d'agosto", de Tsjechische tekenfilm "Het vrolijke circus" van Jöri Trinka; verder "Rythme van een stad" van de Zweed Arna Suksdorff.
De pianist Theo Bruins.
1956:
"Van licht en donker", cabaretgezelschap van Cruys Voorbergh.
Het Maranatha-quartet met geestelijke en wereldlijke negerliederen.
Het Noord-Hollands Philharmonisch Orkest met solistische medewerking van 't Helmlid, de fluitist Marius Ruysink.
Het wereldvermaarde Spaanse danspaar Susana en José.
Films: "Crin blanc", "The pleasure garden" en "Dead of night".
Harry van Os met liederen en balladen.
Toneelvoorstelling door "Het Nieuwe Comedia" van "Vals beschuldigd" met Guus Hermus, Magda Janssens en Ton Kuyl.
Pianist George van Renesse, violist Thomas Magyar met Willem Hylkema aan de vleugel.
1957:
Het pantomime-ensemble Jean Soubeyran, cabaret Jelle de Vries, toneelstuk door het ensemble "Puck", Hélène Oosthoek met Elckerlyc.
Film: "Il Bidone" van Felini met de beroemde Giulietta Masina.
Harpiste Rosa Spier met Willem Berkhemer.
Het Nieuw Nederlands Toneelgezelschap met "Bernardine" en Andrea Domburg in de hoofdrol.
1958:
Nel Oosthoek met "De Krijtkring".
Guus Hoekman, bas, met de eveneens Zandvoortse pianist Jan de Man met een zang- en piano-recital, en het Haags Studentencabaret.
1959:
Pianist Gerard van Blerk.
Het Poppentheater van Jan Nelissen met o.a. "Die Kaffee-cantate" van J.S. Bach.
1960:
Cilly Wang, dansparodiste en Cabaret Tingeltangel.

1961:
Godfried Bomans met voordracht uit eigen werk.
Het Nederlands Kamerkoor o.l.v. Felix de Nobel met een Kerstprogramma.
Toneelvoorstelling "De Tiende Man" door "Ensemble" met Siegrid Koetse en Maxim Hamel in de hoofdrollen.
Filmavond met "La Strada" van Felini.
1962:
"Porgy and Bess" door Bert Brugmans Marionetten-theater.
Henri Knap spreekt over "Humor" van de schrijvers van vandaag.
1963:
Violist Jo Juda.
Hans Tiemeijer, causerie over toneel.
1964:
Geen activiteiten van 't Helm bij gebrek aan belangstelling van het Zandvoortse publiek.
Slechts het bekende concert van het Noord-Hollands Philharmonisch Orkest met de soliste Emmy Verhey, violiste.
1965:
Omgooien van de Helm-evenementen door, volgens plan van de voorzitter de heer H.J. Hanrath, de gehele subsidie te besteden aan jeugd-evenementen.
Eerste culturele week voor de jeugd van 12 tot 16 jaar en van 17 tot 20 jaar, onder naam "De Jeugd aan het woord", aangekondigd.
Resultaat: groot enthousiasme bij de jeugd, vele goede tot zeer goede inzendingen, toekenning van prijzen, groot f. 10,--, f. 25,--, f. 50,-- en f.100,--.
Vooral de tentoonstelling in de Mr.Randagzaal van het Gemeenschapshuis trok vele bezoekers. De muziek- en voordrachtavond werd ook door velen bezocht.
Uitblinkers in de verschillende sektoren bleken te zijn: Johannes Vader met zijn "Hoogovens", 'n plastiek; Hans Hoekman met zijn voordracht uit "Andorra" van Max Frisch;en Nelleke Althuisius met haar verhaal "Jullie moeten aardig voor haar zijn".
1966, 1967, 1968:
Gezien het grote succes van de eerste culturele jeugdweek, vonden ook in 1966, 1967 en 1968 een culturele week plaats, in 1967 zelfs een openluchtmanifestatie die eveneens veel belangstelling trok.
1969:
Nu dan tot slot van de 20 jaren activiteiten een grote feestavond, waaraan zes Zandvoortse artiesten, n.l.

Annette de la Bije,
Georgette Hagedoorn,
Jan de Man,
Hans Hoekman,
Marius Ruysink,
Hans Tiemeijer

met enthousiasme hun medewerking toezegden, hetgeen door het Helm-bestuur hogelijk wordt gewaardeerd, evenals de steun van de verschillende adviseurs, zoals de heren Baard, Felix de Nobel, Jaap Bouhuys en wijlen de heer Jac. Bonset.
Tevens veel dank aan alle juryleden van de 5 jeugdmanifestaties.

Zandvoort, april 1969

L. Molkenboer

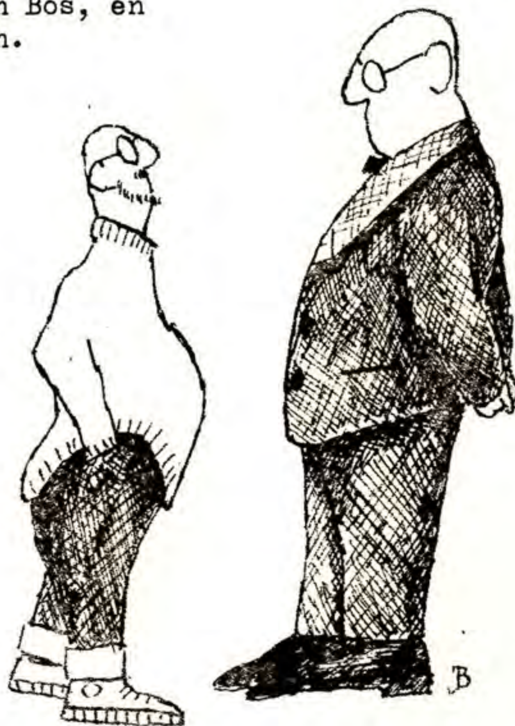
Algemeen bestuurslid
van 't Helm.

MOMENTEEL WORDT HET HELM-BESTUUR GEVORMD DOOR:

J.H. Hanrath	- voorzitter
C.M.J. Sinke	- vice-voorzitter
N.H. Klomp	- secretaris
Mevr. J.G.M. Smit-Jonkergouw	- penningmeesteresse

EN DE LEDEN:

mevr. C. Stemler-Tjaden
mej. L. Molkenboer
mej. M. van Maris
J. Kiewiet
J.M. Vader
J. van den Bos, en
G. Loogman.



gaat u ook naar 't helm

ENKELE OVERPEINZINGEN BIJ HET VIERDE LUSTRUM VAN DE CULTURELE KRING "'T HELM"

Vóór mij ligt een indrukwekkende lijst van culturele evenementen, georganiseerd door "'t Helm" in de loop van haar twintigjarige activiteit.

Opvallend is allereerst de zorg, waarmee gestreefd is naar een zo groot mogelijke variatie om "elck wat wils" te bieden, en daarnaast het hoge gehalte van het gebodene: muziek, zowel orkest als solisten, voordracht, toneel, ballet, zonder uitzondering uitgevoerd door artiesten van grote naam, werden in de loop der jaren op de Helm-programma's vermeld.

Het begin was niet gemakkelijk. Ik herinner mij een raadsdiscussie over een subsidievoorstel ter ondersteuning van de Helm-financien, waarbij een raadslid de verrassende opmerking maakte: "Mijnheer de voorzitter, als "'t Helm" een avond geeft, heb ik steeds het gevoel, dat ik mijn smoking moet aantrekken!"

Ik heb dat altijd als een compliment beschouwd voor het niveau van de voorstellingen, maar 't was bedoeld in de geest van "die dure vereniging is me niet eenvoudig genoeg". Ik heb geantwoord, dat het raadslid desgewenst gerust in een trui kon gaan, al leek mij een smoking "feestelijker"! Overigens is het subsidie er uiteraard vlot gekomen.

Door haar zorgvuldig bestuursbeleid heeft "'t Helm" zich allengs een plaats verworven in de Zandvoortse gemeenschap, wier grotendeels dienstverlenende taak op een uitgesproken materieel vlak ligt, maar die juist daardoor een sterke behoefte heeft aan ontspanning op cultureel peil.

Het is waar, dat "de kast" (ingewijden weten, dat hiermee het televisie-toestel wordt bedoeld!), het vroeger zo bloeiende verenigingsleven en de daarbij behorende ge-

zellige feestavonden ernstiger dan ooit bedreigt (kleuren-T.V.!) en alle activiteit, elke behoefte tot creativiteit van de mens-na-zijn-dagelijks-werk tot een veelal kritiekloos en passief "kijken" degradeert; toch meen ik, dat verenigingen, die door specialisatie en/of bijzondere prestaties opvallen, de mensen zullen blijven trekken.

"'t Helm" heeft dit begrepen en zowel het een als het ander met succes nagestreefd. De sinds 1965 georganiseerde "Culturele Week voor de Jeugd" is een frappant voorbeeld van aanpassing aan gewijzigde omstandigheden.

Deze Jeugdweken, in 1968 afgewisseld door Jeugd-dagen behoren tot mijn beste herinneringen aan de vele voortreffelijke initiatieven door het Helm-bestuur ontplooid.

Ik hoop van harte, dat "'t Helm" haar culturele taak op deze wijze zal kunnen voortzetten: nieuwe mogelijkheden van communicatie met de Zandvoortse gemeenschap zoekend en deze - zoals tot heden met zoveel succes - een kleurrijk palet biedend van hoog kunstzinnig gehalte!

Dan vieren wij over vijf jaren een jubileum, dat klinkt als een (zilveren) klok!

maart 1969 - Rijsbergen H.M. VAN FENEMA



„helm": een taaie grassoort



November 1966:
Fons Burger draagt voor uit eigen gedichtenbundel "Aan het harde leven"

'T HELM

EN

DE JEUGD

Protest in de vorm van een schepping is een weldaad voor de mensheid; meer nog voor de Schepper zelf.
Dit "niet praten, maar doen" is wel een kwestie van overleg geweest in dit bestuur. Immers men had er jaren alles aan gedaan onze medeburgers tot passief cultuurgenot op te wekken en nu ineens werden alleen eigen prestaties gevraagd. Daarover was niet altijd eensgezindheid. Dit komt ook daaruit voort: dit bestuur pretendeert niet de wijsheid in pacht te hebben en acht zich niet geroepen tot een absoluut oordeel. Wie een bepaald stuk "cultuur" wil "brengen", moet hier achter kunnen staan. Dit bestuur vindt dit wat achterhaald en "patriarchaal". Ook hier kwam men - geheel toevallig - in het straatje van vele jongeren van thans. Dit bestuur wil niet de absolute scheiding kennen tussen "kunst" of "cultuur" en geen kunst of geen cultuur. Ook bij discussies is het altijd wel nuttig indien men niet doordrongen is van een gelijk en een ongelijk. Hoe aantrekkelijk kan de gedachte zijn, dat er waardering voor een totaal ander standpunt kan bestaan, eenvoudig omdat men nu niet kijkt naar de mens die een stelling verkondigt, maar gewoon naar de mens.
Er was nog een ander element. Er is gepoogd de prestaties van een ieder tot waardering te laten komen; er mocht geen wedstrijdelement zijn. En toch was er een overvloed aan prijzen. De prijzen en eervolle vermeldingen dienden alleen om een ieder een idee te geven van waar men stond in vergelijking met de prestaties van anderen. Het was een gedachte van de jeugd zelf de geldprijzen te laten vervallen. Het ging er dus niet om de beste te zijn, maar om mee te doen. Er was onnoemelijk veel te leren, er was veel genoegen ook om de verrassende prestaties van anderen. En is scheppen van genoegen soms geen culturele daad?
Hier groeide ook nog - wellicht onopgemerkt als een muurbloempje - wat besef voor de prestaties van de kunstenaar in het algemeen en voor een beroep dat niet altijd de volle waardering vindt. Laten wij eerlijk zijn - en dit geldt

vooral voor de ouders: Indien een onzer kinderen de gedachte oppert: "Ik wil artiest worden", dan is de reactie vaak: "Daar zit geen brood in!". Brodeloze kunst, een typerende term voor een samenleving waar de "welvaartsstaat" norm is geworden.
Hoe weinig mensen maken zich zorgen over de geestelijke welvaart, terwijl grote massa's dreigen te verdrinken in de zegeningen van de stoffelijke welvaart! Al draagt dit bestuur maar een enkel steentje bij om ouders en hun kinderen een andere kijk te geven op beroep en leven van de artiest, dan heeft het niet volledig gefaald.
Tenslotte de vraag: Is dit bestuur tevreden? Neen, geheel niet! Maar men vergisse zich niet: onze taak is niet iets te verkopen wat kant en klaar is. Essentie van al het streven is het experimenteren, het spel van vraag en antwoord, het wachten op reakties, het langzaam laten groeien. Niet pretenderen het te weten en dit dan op anderen over te brengen, geen missiewerk, maar aarzelen, wachten, in beweging zijn en niet verstarren.
Wie een axioma verkondigt doet denken aan de man die meent de laatste wijze man op aarde te zijn. Is 't niet wijzer te bedenken, dat een leerstelling van heden over eeuwen een "lachertje" kan zijn? Jonge mensen helpen ouderen er aan te herinneren dat er maar bitter weinig onvergankelijkheid is op deze aarde; eeuwig is alleen het steeds in beweging zijn. Is dit niet een stuk "cultureel besef"?
Het besluit was in 1965 genomen: "'t Helm"gaat zich voor onze Zandvoortse jeugd interesseren. Er was geen volledige eensgezindheid, evenmin volledige duidelijkheid, maar ook weinig eigenwijsheid. De eerste Culturele Week voor de Jeugd was in 1965 een schuchtere poging met onze jongeren in contact te komen. Het advies aan hen was: "'t Gaat er heus niet om jullie van de straat te houden en netjes aan het tekenen te zetten; neen, laat maar zien wat je kunt! Niets hoeft en alles mag!"
Dit uitgangspunt is onveranderd gebleven; daar is dit bestuur wel blij mee.
En de jongeren kwamen opdraven. Met tekeningen, schilderstukken, fotografieën, lithografieën, handwerk, knutselwerk, boetseerwerk, met voordracht, toneelspel, met muziek van Beethoven tot "beat". En er was overal - ook in ons bestuur - grote verbazing. Het was een genoegen te weten hoeveel talent en toewijding er onder de jongeren in onze

Gemeente te vinden was. De eerste opzet was goed en gedegen voorbereid, maar in de geest van volwassenen, die een bepaalde reactie van de jongeren hadden verwacht. De reactie was er, toch werd besloten met deelnemers in vergadering te gaan, waarbij vooral kritiek werd gevraagd. En die kritiek kwam er ook; er waren ten dele goede adviezen bij. Enkele talentvolle en enthousiaste deelnemers werden later door het bestuur aangetrokken, waarin zij nu nog zitting hebben.
Hier dringt zich de vraag op: "Wat wil dit bestuur? Wil men volstaan met organiseren van culturele weken?"
Welnu, de stichting is gebonden aan een bepaald subsidie en aan bepaalde statuten. Verhoging van subsidie kan alleen dan in overweging worden genomen, indien is aangetoond, dat voor belangrijke andere culturele doelen veel meer middelen nodig zijn, en .... indien de meer-kosten door burgerij en Gemeente gezamenlijk worden gedragen.
Men overlegge zelf, of de navolgende beschouwingen de moeite waard zijn, en of - indien er ruime belangstelling voor zou bestaan - hiervoor én van de Gemeente én van de ingezetenen grotere financiele offers mogen worden gevraagd.
De taak van dit bestuur is niet de jeugd bij de "cultuur" te brengen.
Het wil onderzoeken wat er aan talent en enthousiasme is, wat men graag zou willen, wat er leeft en hoe men zich wenst te uiten. Het streeft daarom naar zoveel mogelijk persoonlijke contacten, waarbij voorstellen van hen, die het uiteindelijk zelf moeten uitmaken, uitermate welkom zijn. Het bestuur wil goede makelaar zijn.
Nu eens niet praten, niet protesteren, maar doen! Elke schepping kan een openbaring van eigen persoonlijkheid zijn, van alle bittere ontevredenheid, kritiek of protest. Welnu, dat moet kunnen.
Met alle respect voor de taak van het onderwijs, waar gepoogd wordt onze jeugd de benodigde parate kennis bij te brengen, meent het bestuur in alle bescheidenheid, dat het ook aanbeveling verdient, de jonge mens te laten doen wat hij wil.
Vele ouderen weten gewoon geen weg met hun vrije tijd, omdat ze nimmer geleerd hebben te uiten wat in hen leeft.
Mooi gezegd: het bestuur wil de scheppingsdrang, die in

een ieder leeft, stimuleren door als motto te stellen: geen beperkingen, geen normen, geen schoolsheid, gewoon eigen expressie!

Zandvoort, mei 1969

J.H. Hanrath
Voorzitter van
"'t Helm"





Tentoonstelling in het Gemeenschapshuis

van Schilder- en Mozaikwerk

door "De jeugd aan 't woord"

november 1966

R E S P O N S van PUBLIEK EN PERS

Wanneer men de hiervóór opgenomen lijst van belangrijke Helmactiviteiten beziet, moet men toch wel tot de conclusie komen, dat heel veel van hetgeen in de na-oorlogse jaren in Nederland als representatief gold voor de weer snel op gang gekomen cultuur-uitingen, in Zandvoort is gebracht.

Bijzonder intrigerend is dan de vraag, hoe het Zandvoortse publiek daarop heeft gereageerd. Wij dachten dat 't Helm zeer tevreden kon zijn.

Mee-leven en -beleven.
Vooral in de beginperiode manifesteerde zich een enorme belangstelling voor alles wat geboden werd, waarbij we ons wel moeten afvragen of die belangstelling uitsluitend werd gevoed door een behoefte aan werkelijk cultureel beleven dan wel door de wens om na zoveel sombere jaren af en toe eens gezellig uit te gaan.

Wij veronderstellen dat bij vele van de talrijke vaste bezoekers die 't Helm op haar avonden mocht begroeten, het laatste het geval is geweest. Het succes was er evenwel niet minder om.

De programma's hadden een rijke variatie, ze waren aangepast aan de smaak van het publiek van die tijd, in feite nog naar het vertrouwde voor-oorlogse patroon dat we als conventioneel, misschien nog juister alf conservatief kunnen bestempelen.

Los van de verzadiging die, gelet op de instelling van de meeste leden, op zeker moment wel moest komen en de steeds hogere eisen die werden gesteld, ondergingen de cultuuruitingen zelf een enorme wijziging. Er ontwikkelden zich allerlei nieuwe vormen, die vooral de jeugd sterk aanspraken. Daar kwam nog bij, dat de snel om zich heen grijpende televisierage ook bij vele ouderen de behoefte aan de conventionele cultuurbeleving deed verflauwen. Zo ging het overal in den lande, ook in Zandvoort.

Ondanks de voortschrijdende urbanisatie, handhaafde de autochtone bevolking van Zandvoort het haar vertrouwde, oude, eigen cultuurpatroon; de eigen verenigingen, muziek, toneel, met de eigen uitvoeringen - bal na - bezocht door de eigen donateursfamilieleden en vrienden. Tekenend was b.v. dat op een door 't Helm georganiseerde avond met een optreden van het Ned.Kamerkoor o.l.v. Felix de Nobel - juist teruggekeerd van een

alom bejubelde wereldtournee- bestuur en leden van de plaatselijke zangverenigingen vrijwel geen interesse toonden. Ditzelfde zagen we bij avonden met toneel en muziek van klasse. Van die zijde dus vrijwel geen aanpassing.

Dat neemt niet weg, dat al hetgeen 't Helm vooral in de beginjaren ondernam, zijn trouwe aanhangers toch wel echt heeft gegrepen; zelfs zo, dat men, waar nodig, voor de Helmbelangen in de bres sprong. Dit bleek uit de ingezonden stukken in de plaatselijke pers wanneer 't Helm niet het volle pond werd gegeven en de deining rond het loslaten van de verenigingsvorm. Het plaatsmaken voor de stichtingsvorm werd aangemerkt als een ont-democratisering. Er kwamen scherpe protesten. Toen nog werd 't Helm gezien als iets eigens ten aanzien waarvan men node de inspraak die de verenigingsvorm bood, losliet.
In 1957 kon men zich heerlijk opwinden over een voor die tijd wat gedurfde toneelopvoering; thans zou men daar waarschijnlijk schouderophalend aan voorbijgaan.

In haar opstelling tegenover 't Helm kon men in de plaatselijke pers - ook de regionale pers wijdde veel aandacht aan de opvoeringen - ten opzichte van het gebodene en in de beoordeling van de taak van 't Helm in de Zandvoortse gemeenschap, een zekere controverse waarnemen.
In het ene blad overwegend lovende critieken en volle waardering voor de sociaal-culturele functie van 't Helm als onmisbaar element in de dorpsgemeenschap, in het andere blad een duidelijke afwijzing, een enkele maal ook wel waardering, maar ook verguizing, o.a. voor het streven naar successen en volle zalen, met tevens de aansporing om overeenkomstig de taakstelling de cultuur meer te stimuleren dan te realiseren. Men zag helaas voorbij, dat de ene functie de andere niet behoeft uit te sluiten.

't Helm kwam een enkele maal in 't geweer tegen bepaalde aantijgingen. Gezien de tegengestelde uitgangspunten moesten de polemieken die daaruit voortvloeiden o.a. over het begrip "cultuur", wel verzanden.

Dit alles vormde echter juist datgene, wat nodig was om de aandacht voor 't Helm gevangen te houden.

mei 1969

N.H. Klomp

Secretaris van
't Helm.



Hoekje van de handvaardigheids-afdeling
op de tentoonstelling in het Gemeenschapshuis
van 4 tot 10 november 1966 van
"De jeugd aan 't woord"

DE TOEKOMST VAN HET CULTURELE LEVEN IN ZANDVOORT

Zoals in hoofdstuk I reeds is uiteengezet, bevat de cultuurbeleving voor de mens hoge zedelijke en geestelijke waarden. De Zandvoortse bevolking daarin te laten delen en hen daarmee te verrijken moet worden gerekend tot een ideële taak en naar moderne opvattingen tevens tot de plicht van de Overheid.
In vele gevallen, ook in Zandvoort, beperkt de overheid zich nog tot het geven van financiele impulsen - subsidies - aan plaatselijke initiatieven; elders stimuleert de overheid, gemeentelijk, provinciaal zowel als rijks, daarnaast daadwerkelijk vaak door middel van culturele contact-ambtenaren, door de instandhouding van musea, galeries en het organiseren van tentoonstellingen in zalen en op pleinen of in parken, dit alles voor de beeldende kunsten, alsmede het subsidieren van stedelijke orkesten, toneel- en balletgroepen voor de uitvoerende kunsten en meer en meer voor het experimentele. Er is zelfs een ministerie voor de Cultuur.
In Zandvoort is o.i. de tijd rijp geworden tot een bezinning op vorm en inhoud die aan het culturele leven moet worden gegeven. Daarbij dient onderscheid te worden gemaakt tussen het eigen, reeds bestaande cultuurpatroon, zich uitende in het verenigingsleven, het eigen fanfarekorps, de eigen drumband, zangvereniging, operettevereniging, etc. etc., die een creatieve maar bovendien een recreatieve funktie vervullen (kom er ook bij; gezellig en... goed voor U) en de puur kunstzinnige uitingsvormen door beroepsmusici, toneelspelers, solisten, door exposities, etc., (dat moet je gezien/gehoord hebben, meesterlijk!) die in veel sterkere mate het intens beleven kunnen oproepen.

Naar het ons voorkomt, zal deze laatste vorm in Zandvoort om praktische en financiele redenen nimmer volledig kunnen worden gepresenteerd. Wel af en toe een tentoonstelling of een concert.
Dit is ook niet beslist nodig, want de Kunst is door de moderne communicatiemiddelen binnen handbereik gekomen. Met busladingen vol brengt men tegenwoordig de mensen naar abonnementsvoorstellingen in de stad. Voor de Zandvoorter liggen Amsterdam en Haarlem om de hoek.

Dit wil niet zeggen, dat het niet bijzonder aardig zou zijn om b.v. het Ned. danstheater, de Ned. Comedie, Christine

Deutekom, het Lurelei-cabaret mét Jasperina de Jong, Emmy Verhey, Guus Hoekman, Godfried Bomans, etc. etc. eens in Zandvoort te laten optreden (even tussen haakjes: 't Helm heeft ze allen gebracht), maar dat schijnt niet meer te kunnen. Daarom zal men, indien men de meer eigen en zo nuttige cultuurvormen, die in Zandvoort blijkbaar nog sterk leven, de inhoud wil geven die ze verdienen, een combinatie moeten zoeken met de hogere uitingsvormen.

De pas opgerichte Oratoriumvereniging geeft daar door het doen vervullen van gastrollen een goed voorbeeld van en tilt daarmee haar optreden ver boven het plaatselijk niveau uit.

Zo zouden wij ook in andere sectoren van het in Zandvoort nog wel beperkte cultuurgebied gaarne een bundeling van krachten zien, b.v. bij het toneel, maar dan aangevuld met ambitieuze jongeren, die thans bijna niet aan bod komen, en naar buiten tredende met aanvulling in de rolbezetting door gerenommeerde krachten.

Reeds zijn er plannen voor een muziekkring, die kamerorkesten en solisten wil laten optreden.

Als dat allemaal gelukt, zijn we op de goede weg en worden belangrijke taken van 't Helm automatisch overgenomen. Onnodig te zeggen dat 't Helmbestuur een dergelijke ontwikkeling van harte zou toejuichen.

Voorwaarde voor dit alles is het opstellen van een streefprogramma waarin allen, die dit aangaat een open oog dienen te hebben voor de impasse die voor het plaatselijk culturele leven dreigt en voor de alternatieven die geboden worden.

Overleg tussen de plaatselijke overheid, gerepresenteerd in de diverse sectoren van de contactcommissie culturele belangen, en de cultuurminnenden is een eerste vereiste. Indien 't Helm, voor zover het op enig gezag in deze aanspraak kan maken, daarbij de helpende hand kan bieden, zal het niet nalaten dit daadwerkelijk te doen.

't Helm blijft n.l. geloven in creativiteit, creativiteitszin en behoefte aan schoonheidsbeleving bij de Zandvoortse bevolking.

Zandvoort, mei 1969

N.H. Klomp

secretaris
"'t Helm"

S L O T W O O R D

Aangezien een verhaal over een twintig-jarig bestaan van welke groepering dan ook, zelfs zo beknopt mogelijk geconcipieerd, toch nolens volens tot een omvangrijk geheel uitgroeit, en daardoor de leesbaarheid voor zeer weinigen gegarandeerd blijkt, doch tevens, omdat de Kas van 't Helm de hoge kosten van een dergelijke uitgave niet dragen kan, besloten de bestuursleden de taken onderling te verdelen en zodoende een samenvatting van de oorspronkelijke geschiedenis, samengesteld door L. Molkenboer, te verkrijgen.
Dit boekje is dus de pennevrucht van de voorzitter van 't Helm, de heer J. Hanrath, de vice-voorzitter de heer C.M.J. Sinke, de secretaris de heer N.H. Klomp en ondergetekende, algemeen bestuurslid.
Veel correspondentie, speur- en gespreks-werk ging vooraf aan de tot standkoming van de uitgebreide Helm-historie, die nu in het Helm-archief werd opgenomen.
Veel waardevolle inlichtingen kreeg ik door de mondelinge mededelingen van de heer J. van der Reijde, die de allereerste besprekingen over een op te richten culturele kring in Zandvoort na de tweede wereldoorlog bij hem aan huis mogelijk maakte en zodoende tot de mede-oprichters van 't Helm behoort.
Ook kon ik vele waardevolle gegevens verkrijgen door de inzage van de archieven van onze beide plaatselijke bladen, met name het Zandvoorts Nieuwsblad en de Zandvoortse Courant. Bijzonder waardevol waren de nauwkeurige notulen, krantenknipsels, advertenties e.d. mij vooral door de heer J. Wijnbeek verstrekt.
Aan allen die meewerkten aan de tot standkoming van dit gedenkboekje, onze hartelijke dank, zeker niet het minst aan onze burgemeester de heer A. Nawijn, en onze oud-burgemeester mr. van Fenema.
Aangezien over de beginperiode van 't Helm vele gegevens niet met elkaar overeenkwamen, bied ik mijn verontschuldiging aan voor eventuele onjuistheden.
Mochten er vroegere Helm-leden de oorspronkelijke Helm-historie 1949-1969 willen lezen, zo wende men zich tot

L. Molkenboer
Julianaweg 16 - tel.2696
Algemeen bestuurslid
van 't Helm

Zandvoort, mei 1969.



Burgemeester A. Nawijn reikt aan Johannes Vader de legpenning van Zandvoort uit, voor zijn inzending "Stranding", onderwerp dat door het Helm-bestuur werd opgegeven.

In het midden mevrouw J. Smit-Jonkergouw, penningmeesteresse van 't Helm.

november 1966

INHOUD





1967 buiten 'mededingins'
gasthuisplein